

moz-ukraini-vid-05062019--1269-pro-zatverdzhennja-ta-vprovadzhennja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zi-standartizacii-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi (дата звернення: 20.03.2020).

6. Вайда Т. С. Долікарська допомога : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 874 с.

7. Вайда Т. С. Довідник поліцейського з домедичної допомоги : довідкове видання для курсантів, студентів та слухачів ЗВО МВС України. Херсон : Олді-Плюс, 2019. 424 с.

Отримано 24.03.2020



УДК 378.147:351.74

ВАЛЄСВ Р. Г.,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-8593-5515>

СУЧАСНІ ДИДАКТИЧНІ ТРЕНДИ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У КРАЇНАХ СТАЛОЇ ДЕМОКРАТІЇ

У статті аналізуються основні дидактичні тренди підготовки поліцейських у розвинених Державах Заходу. До таких трендів автори відносять: вплив андрагогіки, інформатизацію освіти та посилення практичної складової навчання. Ці тренди тісно переплетені та кожен включає до себе низку тенденцій.

Ключові слова: професійна підготовка поліцейських, тренди освіти, андрагогіка, проблемне навчання, змішане навчання, практичне навчання.

В останні роки суспільство стрімко змінюється внаслідок розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та глобалізаційних процесів. Багато фахівців на Заході ще понад 50 років тому зробили висновок, що поліція не встигає за цими змінами, бо приголомшливо відмежована від суспільства. Внаслідок цього поступово (та дуже успішно і переконливо останнім часом) запроваджено концепцію community policing.

Україні найближчими роками доведеться суттєво змінити завдання та форми поліцейської діяльності, щоб наблизитися до євроатлантичних стандартів. Це зумовить суттєве переосмислення те реформування системи професійної підготовки. Вже зараз правоохоронцям важко адаптуватись до сучасних умов, що ускладнюються чинниками глобалізації та організованості злочинності, розповсюдження незаконного обігу зброї, терористичних проявів, кіберзлочинності та інших нових видів злочинів, необхідністю протидії пандемії тощо.

Така ситуація обумовлює необхідність звернення уваги фахівців на особливості, тенденції та результати підготовки поліцейських у розвинених країнах Заходу. Останнім часом окремі фахівці вивчили окремі педагогічні, організаційні, правові проблеми підготовки правоохоронців за кордоном. Зокрема, І. В. Балабан дослідила використання позитивного зарубіжного досвіду у сфері професійного навчання працівників Національної поліції України; Х. Деканоїдзе та М. Хелашвілі узагальнили відомості щодо системи освіти та підготовки поліції в регіоні ОБСЄ; К. С. Ізбаш вивчила досвід підготовки поліцейського персоналу в країнах Європи; І.Ф. Ісаєва схарактеризувала професійну підготовку персоналу вищої ланки у Федеральній поліції Німеччини; О.І. Федоренко висвітлила окремі питання підготовки поліцейських кадрів у США; О.П. Цуркан розглянула загальні риси професійної підготовки поліцейських Європи, США та Японії.

Спираючись на висновки зазначених та інших попередніх досліджень ми б хотіли зосередити свій аналіз на досі не вивченому аспекті: дидактичних особливостях найбільш чітких тенденцій у професійній підготовці поліцейських у країнах розвинутої демократії.

На перше місце серед трендів варто розташувати тенденцію **використання надбань андрагогіки**. Взагалі, останніми роками спостерігається поступове протиставлення педагогічних знань (у вузькому значенні) як знань про освіту дітей та андрагогічних знань як

знань про освіту дорослих. В контексті такого розподілу професійна освіта поліцейських беззаперечно відноситься до освіти дорослих. Серед надбань андрагогіки заслуговують на увагу та успішно використовуються, наприклад, у професійній підготовці поліцейських США [1, с. 34] принаймні чотири базових постулатів андрагогіки, передумов успішного навчання дорослих: 1) суб'єкти діяльності учіння (далі учні) повинні знати, навіщо їм саме цей навчальний матеріал; 2) навчальний матеріал повинен бути пов'язаний з їхнім досвідом; 3) учні не навчатимуться, поки не будуть готові та мотивовані до навчання; 4) тому викладач повинен бути фасилітатором, допомагати долати труднощі, прокрастинацію, тощо. Іноді виокремлюють ще більше принципів андрагогіки, але ці чотири є базовими та їхня реалізація є необхідною (хоча й не достатньою) передумовою навчання поліцейських. Фахівці на Заході дослідили вже багато аспектів впровадження андрагогіки до службової підготовки офіцерів. Зокрема, Birzer (2003) акцентує, що андрагогіка реалізує дійсно студенто-центрований підхід до навчання замість традиційного [2]. Водночас, фахівець погоджується, що для формування механістичних навичок (наприклад, техніка самозахисту, водіння автомобіля, поведіння зі зброєю) доцільним є використання традиційних дидактичних методів.

Déverge, посилаючись на праці Kooi & Palmer (2014) та Werth (2011) розглядає **проблемне навчання** як можливу ефективну форму реалізації андрагогічних принципів у професійній підготовці поліцейських [3, с. 31]. Дійсно, розв'язання проблем (problem solving) є зараз центральним аспектом поліцейської діяльності, та навчання може базуватися саме на конкретних проблемах та способах їх подолання. У свою чергу таке проблемне навчання краще за все реалізовувати за допомогою **методу case study**, який вже завоював юридичну освіту та активно впроваджується в підготовку правоохоронців [4].

Нарешті, Combs (2016) наводить та аналізує приклади поєднання постулатів андрагогіки з методами **соціального конструктивізму** [5]. Дійсно, за умов створення навчального середовища, у якому центральне місце належить не викладачеві / інструктору, а інтерактивним зв'язкам між учнями, навчання збільшує свою ефективність.

Іншою тенденцією професійної підготовки правоохоронців є **інформатизація**. Звісно, вона відповідає загальному тренду інформатизації освіти та суспільства, але набуває специфічних рис. Так, у контексті загального тренду за допомогою різноманітних LMS створюються дистанційні курси. Як правило, вони зорієнтовані на змішане очно-дистанційне навчання, так зване **blended learning**. Наприклад, Brand та Mahlke (2017) узагальнюють досвід використання у змішаному навчанні німецьких поліцейських спецкурсу, присвяченого їхній підготовці до повідомлення громадян про смерть їх близьких [6]. У курсі використана модель «перегорнутого навчання» (flipped classroom), коли до початку аудиторних занять поліцейські вивчають первинні матеріали (зокрема, текстові про правові засади повідомлення про смерть, відео інтерв'ю про невдалий досвід повідомлення, аудіо реакції родичів тощо).

З урахуванням специфіки підготовки поліцейських також розробляються та впроваджуються **симулятори** професійного середовища та професійної діяльності. Вони включають як бюджетні діалогові тренажери, так і коштовні високо-реалістичні симулятори. Зокрема, у вогневу та тактико-спеціальну підготовку правоохоронців запроваджуються симулятори службових ситуацій, які можуть призвести до застосування зброї та інших критичних інцидентів. Причому за допомогою технологій віртуальної та доповненої реальності такі симулятори володіють настільки високою достовірністю, що серцево-судинні реакції при їх проходженні поліцейськими підрозділів особливого призначення відповідали реакціям у реальних стресових критичних інцидентах, як повідомляє Andersen зі співавторами [7].

Третім трендом варто визнати низку тенденцій до вдосконалення практичного навчання (**experiential learning**). Зокрема, треба відзначити використання у навчанні **відеоматеріалів**, знятих натільними відеокамерами патрульних поліцейських [8], реалізацію ситуативних **сценаріїв** з професійними акторами [6; 9], так зване «когнітивне наставництво» (**cognitive apprenticeship**), в якому наставник під час навчання на робочому місці враховує неявні когнітивні процеси, що беруть участь у формуванні поліцейських навичок [10].

Таким чином, ми бачимо, що три найпотужніші тренди у розвитку професійної підготовки поліцейських у країнах сталої демократії (вплив андрагогіки, інформатизація та посилення практичної складової) тісно переплетені та включають в себе низку тенденцій.

Список бібліографічних посилань

1. Landry J. M. Learning styles of law enforcement officers: does police work affect how officers learn? Ph.D. thesis. Capella University, 2011. 84 p.
2. Birzer M. L. The theory of andragogy applied to police training. *Policing: an international journal of police strategies & management*. 2003. Vol. 26 (1). Pp. 29–42.
3. Déverge C. A. Police education and training: A comparative analysis of law enforcement preparation in the United States and Canada. Masters Thesis. University of Southern Mississippi, 2016. 129 p.
4. Graham E. R., Zengin S. Issues to Consider for Using e-Learning Effectively: Smart Learning in Law Enforcement Contexts. *Journal of Graduate School of Social Sciences*. 2011. Vol. 15, No. 1. Pp. 1–9.
5. Combs B. J. Distance Education in Law Enforcement: Exploring Kentucky's Barriers. Doctor of Education Thesis. Morehead State University, 2016. 186 p.
6. Brand M., Mahlke K. DNR and the Use of Blended Learning Methodology in German Police Education. International Conference on Web-Based Learning. Springer, Cham, 2017. Pp. 196–201.
7. Andersen J. P., Pitel M., Weerasinghe A., Papazoglou K. Highly realistic scenario based training simulates the psychophysiology of real world use of force encounters: implications for improved police officer performance. *Journal of law enforcement*. 2016. Vol. 5 (4). Pp. 56–62.
8. Phelps J. M., Strype J., Le Bellu S., Lahlou S., Aandal J. Experiential learning and simulation-based training in Norwegian police education: Examining body-worn video as a tool to encourage reflection. *Policing: a journal of policy and practice*. 2016. Vol. 12, No. 1. Pp. 50–65.
9. Bruijnes M., Kolkmeier J., op den Akker R., Linssen J., Theune M., Heylen D. Keeping up stories: design considerations for a police interview training game. Proceedings of the Social Believability in Games Workshop (SBG2013). Centre for Telematics and Information Technology (CTIT), 2013. Pp. 14–28.
10. Tyler M. A., McKenzie W. E. Training by the dashboard lights: Police training officers' perspectives. *Studies in the Education of Adults*. 2014. No. 46 (1). Pp. 74–90.

Отримано 06.04.2020



УДК 351.75

ВЛАСЕНКО І. В.,

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки

факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-7752-6068>;

ШЕВЧЕНКО Т. В.,

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-0366-7217>;

КОВАЛЕНКО І. М.,

курсант другого курсу факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ ТАКТИКИ ТА ПОРЯДКУ ДІЙ СИЛ ПРАВОПОРЯДКУ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЗА «СКАНДИНАВСЬКОЮ МОДЕЛЛЮ»

В роботі проаналізована система забезпечення публічного порядку при проведенні масових заходів та протидії масовим заворушенням за «Скандинавською моделлю». Надані тактичні схеми та порядок дій сил правопорядку при забезпеченні охорони публічного порядку.